

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö asetti 17.6.2003 työryhmän selvittämään immateriaalioikeusasioiden käsittelyyn liittyvät uudistustarpeet ja tekemään tarvittavat ehdotukset asioihin liittyvien vaatimusten käsittelyn keskittämisestä samaan tuomioistuimeen.

Toimeksiannon mukaan työryhmän on tullut selvittää immateriaalioikeusasioiden käsittelyyn liittyvät uudistustarpeet ja tehdä tarvittavat muutosehdotukset niin, että immateriaalioikeusasiat käsitellään asalähtöisesti tarkoituksenmukaisessa ratkaisuelimessä ja mahdollisuuksien mukaan kaikki näitä oikeuksia koskevat tai niihin perustuvat vaatimukset käsitellään samassa toimielimessä ja mahdollisimman samanlaisessa menettelyssä. Toimivaltasääntelyn on tullut olla sellainen, että se turvaa asiantuntevan käsittelyn ja ratkaisutoiminnan.

Työryhmän on tullut tarkastella kaikkia immateriaalioikeuksia, toisin sanoen tekijänoikeutta lähioikeuksineen, teollisoikeuksia ja liikesalaisuuksien suojaamista tarkoittavaa menettelyä. Työryhmän on tullut myös tarkastella kaikkia menettelyvaiheita ja –lajeja, kuten oikeuksien saamiseen, toteamiseen, luovuttamiseen ja lakkaamiseen samoin kuin oikeuksien toteuttamiseen ja loukkaamiseen liittyviä oikeussuojakeinoja.

Toimeksiannon mukaan asioiden käsittely tulee järjestää niin, että menettely tarjoaa asianmukaiset oikeusturvatakeet. Asiat tulee siten käsitellä tuomioistuimessa, tai jos jokin käsittelyvaihe tapahtuu muussa toimielimessä, on turvattava muutoksenhakumahdollisuus tuomioistuimeen. Lisäksi asioiden käsittelykokoonpano tulee tarvittavassa laajuudessa järjestää niin, että kysymyksessä olevan alan tekninen erityisosaaminen on käsittelyssä käytettävissä.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin pääsihteeri, varatuomari *Marja-Leena Mansala* sekä jäseniksi tavaramerkkiasiamies *Pertti Kolve* Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry:stä, erityisasiantuntija *Sakari Laukkanen* oikeusministeriöstä, oikeusministeriön lainsäädäntöneuvos, sittemmin korkeimman oikeuden vanhempi oikeussihteeri *Iiro Liukkonen*, ylituomari *Kaisa Meriluoto* markkinaoikeudesta, Helsingin käräjäoikeuden käräjätuomari, sittemmin Helsingin hovioikeuden hovioikeudenneuvos *Antti Miettinen*, asianajaja *Eva Nordman* Suomen Asianajajaliitosta, vanhempi hallitussihteeri, sittemmin hallitusneuvos *Marja-Leena Rinkineva* kaupp- ja teollisuusministeriöstä, toimistopäällikkö *Sirkku Seppälä* patentti- ja rekisterihallituksesta ja vanhempi hallitussihteeri, sittemmin hallitusneuvos *Jorma Waldén* opetusministeriöstä. Oikeusministeriö on myöhemmin päättänyt täydentää työryhmää korkeimman hallinto-oikeuden edustajalla ja määrännyt edustajaksi vanhemman hallintosihteerin, sittemmin esittelijäneuvos *Kristina Björkvallin*. Tavaramerkkiasiamies Pertti Kolven erottua työryhmän jäsenyydestä eläkkeelle siirtymisensä johdosta hänen tilalleen nimettiin patenttiasiamies *Seppo Laine*. Ylituomari Kaisa Meriluoto on ollut estynyt osallistumaan työryhmän työskentelyyn 1.12.2003 lukien.

Työryhmän sivutoimisena sihteerinä on toiminut ma. markkinaoikeustuomari, oikeussihteeri *Jussi Karttunen*, kuitenkin siten, että mietinnön liitteinä olevien säännösehdotusten ja niihin liittyvien yksityiskohtaisten perustelujen laatimisesta on vastannut työryhmän jäsen Liukkonen.

Työryhmä otti nimekseen IPR-tuomioistuintyöryhmä. Työryhmän tuli saada työnsä päätökseen 31.5.2004 mennessä. Oikeusministeriö on kuitenkin pidentänyt työryhmän määräaika sen pyynnöstä ensin 31.10.2004 saakka ja sen jälkeen 28.2.2005 saakka. Työryhmä on kokoontunut yhteensä 26 kertaa.

Toimeksiantonsa mukaisesti työryhmä on tarkastellut kaikkien immateriaalioikeuksien osalta kaikkia menettelyvaiheita ja –lajeja.

Toimeksiantonsa mukaan työryhmän tuli tarvittavassa laajuudessa kuulla immateriaalioikeuksien haltijoiden järjestöjä ja edustajia. Tässä tarkoituksessa työryhmä järjesti 31.3.2004 kuulemistilaisuuden, johon osallistuivat Keskuskauppakamarin, Patentti-Insinöörit r.y.:n, Suomen Keksijäin Keskusliitto KEKE ry:n, Suomen Yrittäjien,

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen sekä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton edustajat.

Työryhmä on lisäksi kuullut kokouksissaan asiantuntijoina toimitusjohtaja Katri Sipilää Säveltäjään Tekijänoikeustoimisto Teosto ry:stä sekä professori Dan Frändeä ja professori Olli Mäenpäätä Helsingin yliopistosta.

Työryhmän laajin keskittämisvaihtoehto, jota lakiluonnos koskee, on tiedostettu ongelmalliseksi perustuslaissa säädetyn yleisten tuomioistuinten ja yleisten hallintotuomioistuinten asiallisen toimivaltajaon kannalta. Työryhmän enemmistö on kuitenkin mietinnössä esitetyillä perusteilla sitä mieltä, että perustuslaki ei tässä tapauksessa estäisi hallintopäätöksistä tehtyjen valitusten käsittelemistä yleisessä tuomioistuimessa.

Työryhmän asettamispäätöksen mukaan työryhmän tuli tehdä ehdotuksensa hallituksen esityksen muodossa. Asiaa käsitellessään työryhmä on kuitenkin päätenyt katsomaan, että tässä vaiheessa eri ratkaisuvaihtoehtojen tarkastelun kannalta on ollut tarkoituksenmukaisempaa poiketa perinteisestä hallituksen esityksen esittämistavasta sikäli, että työryhmän mietinnössä on käsitelty hallituksen esityksiin tavanomaisesti sisältyviä yleisperusteluja laajemmin eri ratkaisuvaihtoehtoja ja valintaa niiden välillä. Mietintöön on kuitenkin sisällytetty jatkovalmistelun pohjaksi hallituksen esityksen muotoon laaditut esityksen pääasiallista sisältöä, yksityiskohtaisia perusteluja sekä säännösehdotuksia koskevat jaksot.

Mietintöön sisältyy työryhmän jäsen Laineen eriävä mielipide ja jäsen Laukkasen lausuma.

Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä kunnioittaen luovuttaa mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä

Marja-Leena Mansala

Kristina Björkvall

Seppo Laine

Sakari Laukkanen

Iiro Liukkonen

Antti Miettinen

Eva Nordman

Marja-Leena Rinkineva

Sirkku Seppälä

Jorma Waldén

Jussi Karttunen